

DANSK CENTER FOR
ORGANDONATION

november 2008

Arbejdsgrundlag Dansk Center for Organdonation

Dansk Center for Organdonation blev etableret i slutningen af 2007 på grundlag af "Forslag til oprettelse af et nationalt organdonationscenter" udarbejdet af Indenrigs- og Sundhedsministeriet dateret 21. maj 2007.

Centret finansieres over finansloven med et årligt driftstilskud p.t. på 7 mio. kr. samt overførelse af ikke forbrugte midler i de foregående år. Centret ansøger årligt Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse om driftstilskud og aflægger regnskab jf. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses regnskabsinstruks for driftstilskud og revisionsinstruks for driftstilskud.

Det foreliggende arbejdsgrundlag har til formål at tydeliggøre rammerne for Centrets arbejde, som det er beskrevet i forslaget af 21. maj 2007.

Formål

Dansk Center for Organdonation skal medvirke til at sikre koordinering af indsatsen for organdonation i Danmark. Centret skal medvirke til at optimere udnyttelsen af det foreliggende organpotentiale samt øge og sikre kvaliteten overfor såvel pårørende til organdonorer som indsatsen, der ydes fra det involverede personale på området.

Kerneområde

Dansk Center for Organdonation beskæftiger sig med organdonation fra afdøde og indsatsen rettes mod hospitalsafdelinger, hvor organdonation finder sted eller kan finde sted.

Centret initierer ikke indsatser relateret til organdonation fra levende donorer samt donation af væv o. lign fra afdøde og levende donorer (jf. vævslovens afgrænsning) eller indsatser relateret til initiativer over for befolkningen som fx kampagner og opinionsundersøgelser.

Opgavevaretagelsen på transplantationscentrene og den tilhørende koordineringsfunktion er ikke genstand for selvstændige indsatser fra Centrets side. Grænsefladen mellem transplantationskoordinatorfunktionerne og Centret i forhold til aktiviteter på donorsiden fastlægges i praksis ved en tæt dialog parterne imellem.

Styregruppe

Der er tilknyttet en styregruppe til Dansk Center for Organdonation. Styregruppen består af repræsentanter fra Danske Regioner, de tre transplantationskoordinatorfunktioner, Rigshospitalet, Odense Universitetshospital, Århus Universitetshospital, Skejby, Dansk Transplantationsselskab, Dansk Neurokirurgisk Selskab, Dansk Selskab for Anæstesiologi og Intensiv Medicin, Nyreforeningen, Danmarks Lungeforening, Hjerteforeningen og Sundhedsstyrelsen (sidstnævnte varetager formandskabet).

Styregruppen har følgende kommissorium:

- Fremsætte forslag og initiere ændringer i organiseringen af opgaverne forud for og i forbindelse med organdonation med henblik på at sikre, at der i alle relevante tilfælde tages stilling vedrørende donation.
- Vurdere og kommentere de udarbejdede retningslinier for organdonationskorpsets arbejde.
- Vurdere og kommentere centrets initiativer vedrørende uddannelse på området.
- Vurdere og kommentere centrets initiativer vedrørende den løbende monitorering af donoraktiviteten og opfølgning herpå, herunder centrets opfølgende aktivitet i form af opsøgende virksomhed i forhold til donorhospitalet.
- Følge og vurdere udviklingen og øvrige initiativer på området.
- Følge og stille forslag til nye initiativer på området.
- Vurdere og kommentere centrets årsplan og budget.

Styregruppens møder tilrettelægges og afholdes i henhold til den forretningsorden, som styregruppen har godkendt. Styregruppen sekretariatsbetjenes af Centersekretariatet og Sundhedsstyrelsen.

Centrets opgaver

For at opfylde formålet med Dansk Center for Organdonation iværksætter Centret initiativer, der kan:

- styrke nøglepersonfunktionen på hospitalet,
- sikre, at sundhedspersonalet og nøglepersonerne får den fornødne uddannelse herunder deltagelse i EDHEP kurser o. lign,
- få emnet organdonation ind i videre- og efteruddannelse på afdelingerne,
- udvikle uddannelser på området, herunder f.eks. etablering af færdighedslaboratorier, e-learning e. lign, som kan anvendes ved specialiseret undervisning og træning,
- sikre, at der sker en løbende monitorering af donoraktiviteten til Centret og Sundhedsstyrelsen og opfølgning herpå,
- sikre, at donorafdelinger kan trække på ressourcer fra erfarne læger og sygeplejersker til at løse opgaverne omkring organdonation ved etablering af et organdonationskorps, og at der foreligger retningslinier for korpsets arbejde..

De konkrete aktiviteter i forbindelse med initiativerne fastlægges årligt i en årsplan, som vurderes og kommenteres af Styregruppen for Dansk Center for Organdonation.

Centrale aktører i Centret

Nøglepersonerne

Sundhedsstyrelsen anbefalede i 1998 samtlige intensivafdelinger/anæstesiaafdelinger at etablere en ordning, hvor minimum en læge og en sygeplejerske pr. afdeling blev udpeget som nøgleperson på organdonationsområdet.

I dag har langt de fleste af de relevante afdelinger udpeget nøglepersoner med henblik på at højne opmærksomheden på organdonation.

Nøglepersonernes overordnede opgave er at medvirke til at opkvalificere deres kolleger og dermed styrke donationsområdet på den enkelte afdeling. Deres opgaver består bl.a. i at formidle viden på området og tilbyde faglig støtte før/under/efter donationsforløb samt udarbejde retningslinier og procedurer på området.

Nøglepersonerne har en helt central funktion i forhold til at medvirke til at kvalificere og implementere indsatser på området og er samtidig mål for en styrket indsats.

Organdonationskorpset

Det skal være muligt for enhver donorafdeling at trække på ressourcer fra erfarne læger og sygeplejersker til at løse opgaverne omkring organdonation. Til at løse den opgave etableres et organdonationskorps. Korpset skal kunne træde til med ekstra ressourcer og understøtte de opgaver, som den enkelte afdeling selv vurderer, der er behov for bistand til.

Korpset skal bl.a. kunne bistå med hjernedødundersøgelsen, donorplejen, pårørendesamtaler og efterfølgende kontakt med de pårørende, såfremt disse måtte ønske det.

Endvidere skal organdonationskorpset sammen med Centersekretariatet arbejde tæt sammen med de lokale nøglepersoner og regelmæssigt besøge alle hospitals-, såvel hospitals- og afdelingsledelserne som afdelingernes nøglepersoner. Formålet med disse besøg er primært at skærpe og fastholde opmærksomheden på donorproblematikken på hospitalet og herunder afdække, hvilken bistand afdelingen har behov for fra organdonationskorpset.

Korpset skal formidle ny viden og sikre, at der sker systematisk indsamling af viden og data til en central database, som er under etablering i Centrets regi.

Organdonationskorpset har således en central funktion i forhold til at opfylde Centrets målsætning og er samtidig et mål for en styrket indsats på området.

Organdonationskorpset skal organiseres på en måde, så det passer til de regionale hospitalsstrukturer og hospitalsafdelingernes behov. Der afprøves forskellige modeller for organiseringen af korpset parallelt i de fem regioner med udspiring i afdelinger under landets fire neurocentre. Organdonationskorpset skal

herunder komme med anbefalinger til bl.a. retningslinier for korpsets organisation og opgavevaretagelse.

Transplantationskoordinatorerne

Transplantationskoordinatorerne er bindeledet mellem donorafdelingen og transplantationscentrene. De koordinerer forløbet fra der modtages en donormelding til transplantation finder sted. Koordinatorerne er ansat på transplantationscentrene ved Odense Universitetshospital, Rigshospitalet og på Århus Universitetshospital, Skejby.

Transplantationskoordinatorerne har kontakt med personalet på donorafdelingerne om donationsforløb, og hermed har de en central rolle i Centret.

Koordinatorerne medvirker til at kvalificere Centrets indsatser ved at bidrage med viden og indsigt fra de enkelte donationsforløb, og de medvirker til løbende at sikre kvaliteten i donationsforløbet.

Centersekretariatet

Sekretariatet er organisatorisk tilknyttet Århus Universitetshospital, Skejby. Den organisatoriske indplacering er fastlagt i en skriftlig aftale med Hospitalsledelsen, dateret 20. maj 2008.

Sekretariatet forestår driften af Dansk Center for Organdonation. Sekretariatet iværksætter, koordinerer og understøtter administrativt Centrets initiativer og medvirker til at sikre, at Centrets indsatser i videst muligt omfang baseres på evidens og høj faglig kvalitet.

Sekretariatet fastlægger og reviderer løbende driftsopgaverne i henhold til årsplanen.

Metode og tilgang i Dansk Center for Organdonation

For bl.a. at sikre at Centrets aktiviteter er forankret i videst mulig evidens og er af høj faglig kvalitet, inddrager sekretariatet Centrets aktører og øvrige relevante fagspecialister i planlægning og implementering af de konkrete aktiviteter. I praksis betyder det, at der som udgangspunkt nedsættes tværfaglige og tværgеографiske arbejdsgrupper, der arbejder ud fra opgavespecifikke kommissorier. Som en helt naturlig del af arbejdsmetoden er alle initiativer, der initieres fra Centret, forankret på det rette ledelsesmæssige niveau.

Der er størst mulig åbenhed om Centrets og styregruppens arbejde, hvilket afspejles i den information som offentliggøres på Centrets hjemmeside og aktørernes kommunikation med Centrets interessenter.

Sekretariatet udarbejder og reviderer løbende en kommunikationspolitik for Centret og dets indsatsområder i samarbejde med Centrets øvrige centrale aktører.